

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

www.iph.mk

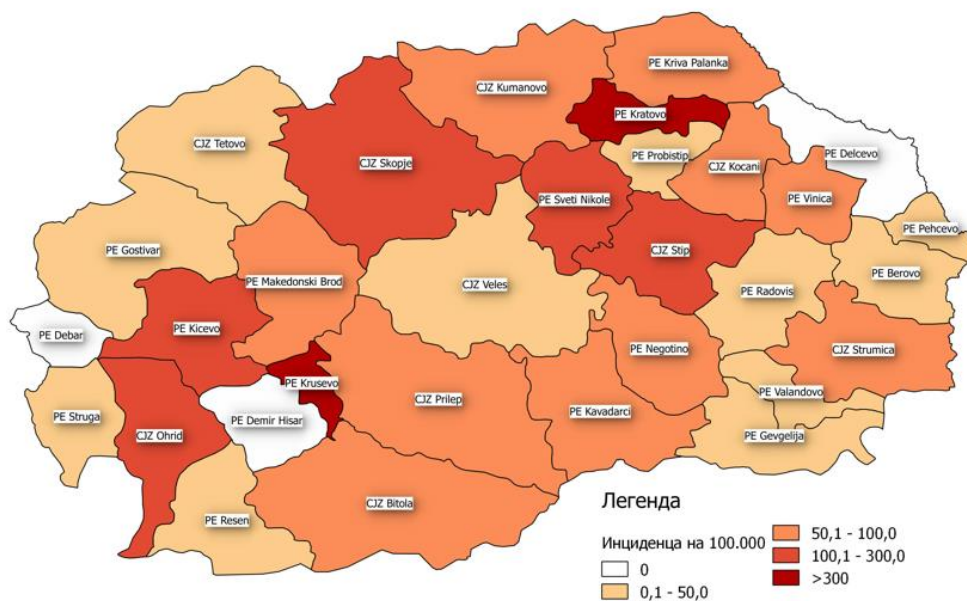
Ул. "50 Дивизија" бр.6, 1000 СКОПЈЕ

Тел: 02 3 125 044, 3 223 033; Факс: 02 3 223 354

ОДДЕЛ ЗА ЕПИДЕМИОЛОГИЈА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

БИЛТЕН

за движењето на акутните заразни заболувања во Република Северна Македонија
во месец **јули**, 2024

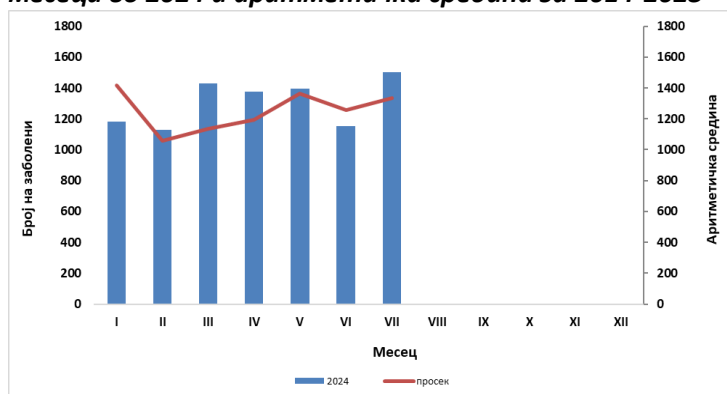
Скопје, 12.08.2024

Во текот на јули 2024 година, во Република Северна Македонија, пријавени се вкупно **1.500** заболени лица од акутни заразни заболувања (без COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ) со вкупна инциденца од **81,7 на 100.000 жители**.

Во текот на месец јули се бележи зголемување на вкупниот број на заболени лица за 30,1% во однос на претходниот месец јуни 2024 (n=1.153), како и во однос на аритметичката средина за периодот 2014–2023, за 12,3% (n=1.336). Во однос на јули 2023, се бележи зголемување за 57,6% (n=952). (Графикон 1)

Во вкупниот број на заболени во 2024 година, регистрираните случаи во месец јули учествуваат со 16,4%. Кумулативниот број на пријавените случаи во 2024 (n=9.159) е за 19,7% поголем во однос на кумулативната за истиот период во 2023 година (n=7.653).

Графикон 1: Број на заболени од заразни болести по месеци во 2024 и аритметичка средина за 2014-2023

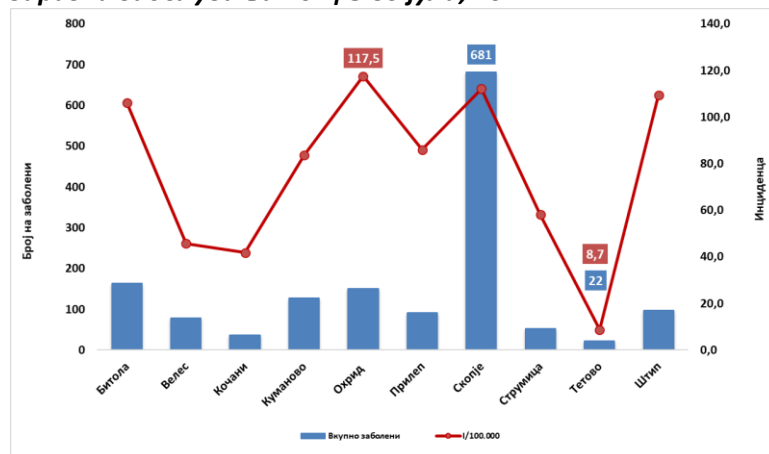

Најголем број акутни заразни заболувања на ниво на ЦЈЗ е пријавен на територија на ЦЈЗ Скопје (n=681; 45,4%), а најмал број е пријавен во ЦЈЗ Тетово (n=22; 1,5%). (Графикон 2)

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ЦЈЗ се регистрира на територијата на ЦЈЗ Охрид (I=117,5/100.000), како резултат на зголемен број на случаи на овчи сипаници. Најниска инциденца се регистрира на територијата на ЦЈЗ Тетово (I=8,7/100.000). (Графикон 2)

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ЦЈЗ/ПЕ е регистрирана на територијата на ПЕ Кратово (I=437,4/100.000) како резултат на зголемен број на ентероколити. Во месец јули три ПЕ не пријавиле заболени лица од заразни болести. (Табела 1. во Прилог)

Графикон 2: Број на пријавени и инциденца од акутни заразни заболувања по ЦЈЗ во јули, 2024

Десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во јули учествуваат со 99,1% во вкупниот број на заболени во месецот и бележат инциденца од 80,9/100.000 жители. (Табела 1)

Табела 1: Десет најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во јули, 2024

Заболување	Број	I/100.000
Ентероколитиси	645	35,1
Овчи сипаници	528	28,7
Голема кашлица	134	7,3
Салмонелози	75	4,1
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	56	3,0
Шуга	18	1,0
Инфективна мононуклеоза	14	0,8
Скарлатина	6	0,3
Сифилис	6	0,3
Вирусен хепатит Б	4	0,2
Вкупно	1.486	80,9

Првите две најчести заразни заболувања (ентероколитиси и овчи сипаници, n=1.173), учествуваат со 78,2% во вкупниот број на заболени, а со 78,9% во десетте најчесто пријавени акутни заразни заболувања во месец јули, 2024 година.

Во текот на јули, **најчесто** регистрирано акутно заразно заболување се **ентероколитите**, со 645 случаи. Во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 43,0%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 43,4%.

Во однос на претходниот месец јуни 2024 (n=326), се регистрира зголемување на бројот на заболени лица од ентероколити за 97,9%, додека во однос на месец јули 2023 (n=430) се регистрира зголемување за 50,0%. Во однос на аритметичката средина (n=832) се регистрира намалување за 22,5%.

Во вкупниот број на регистрирани случаи на ентероколити во 2024 (n=2.073), пријавените во јули учествуваат со 31,1%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2024 година (n=9.159), случаите на ентероколити учествуваат со 22,6%.

Кумулативниот број на заболени од ентероколити во 2024 (n=2.073) е за 51,4% поголем во однос на кумулативата за истиот период во 2023 (n=1.369).

На второ место по број на пријавени заболени во месец јули се **овчите сипаници** со вкупно 528 пријавени лица. Тие во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 35,2%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 35,5%.

Се регистрира намалување на бројот на пријавени од овчи сипаници во однос на претходниот месец јуни 2024 (n=551) за 4,2%. Во однос на месец јули 2023 (n=389) и во однос на аритметичката средина (n=321) се бележи зголемување кое изнесува 35,7% односно 64,5%, соодветно.

Во вкупниот број на регистрирани овчи сипаници во 2024 (n=5.150), пријавените случаи во јули учествуваат со 10,3%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2024 година (n=9.159), овчите сипаници учествуваат со 56,2%.

Кумулативниот број на заболени од овчи сипаници во 2024 (n=5.150) е за 7,0% помал во однос на кумулативата за истиот период во 2023 (n=5.535).

Во однос на поделбата на акутните заразни заболувања по групи, во јули најголем број (n=777) и процент (51,8% од вкупниот број на пријави) припаѓаат во групата на **цревни заболувања** (Графикон 3), со инциденца од 42,3/100.000. Од нив, најголем број, (n=645; 83,0%) и со највисока инциденца (I=35,1/100.000) се пријавите на ентероколити. Пријавени се и 75 случаи на салмонелози (9,7%; I=4,1/100.000), 56 случаи на бактериски алиментарни инфекции и интоксикации (7,2%; I=3,0/100.000) и еден случај на вирусен Хепатитис А.

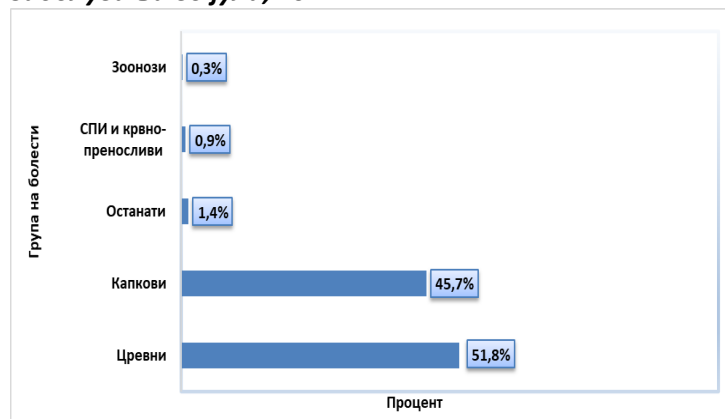
Во месец јули, пријавени се 685 случаи (45,7% од вкупниот број на пријави) на заболени во групата на **капкови заболувања** (I=37,3/100.000) (Графикон 3). Од нив, најголем број, (n=528; 77,1%) и со највисока инциденца (I=28,7/100.000), се пријавите за овчи сипаници. Во оваа група се пријавени 134 случаи на голема кашлица (19,6%; I=7,3/100.000), 14 случаи на мононуклеоза (I=0,8/100.000), 6 случаи на скарлатина, 2 случаи на заразни заушки и еден случај на легионерска болест.

Во групата на **останати акутни заразни заболувања**, во јули е регистриран 21 случај (1,4%; I=1,1/100.000) (Графикон 3). Од нив 18 се случаи на шуга (85,7%; I=1,0/100.000), 2 случаи на бактериски менингит и еден случај на вирусен енцефалит. Во однос на вирусниот енцефалит, станува збор за импортиран случај на Енцефалитис предизвикан од крлеж (Tick-borne encephalitis). Пациентот дал податок дека бил каснат од крлеж за време на престој во Швајцарија. Дијагнозата е потврдена серолошки, во Вирусолошката лабораторија на ИЈЗ. Случајот е регистриран во јуни, 2024.

Во групата на **сексуално и крвно преносливи инфекции (без ХИВ/СИДА)** се регистрирани 13 заболени лица (0,9%; I=0,7/100.000) (Графикон 3) и тоа пријавени се 6 случаи на сифилис, четири случаи на вирусен Хепатитис Б, два на гонореја и еден случај на инфекција со Хламидија (Табела 1 во Прилог).

Во групата на **зоонози**, во месец јули пријавени се 4 случаи, и тоа 2 случаи на бруцелоза и по еден случај на ехинококоза и туларемија.

Графикон 3: Структура на заболени по групи на заболувања во јули, 2024

ХИВ/СИДА И ДРУГИ СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во текот на месец јули, пријавени се: **пет потврдени случаи на ХИВ и два случаи на СИДА**, шест случаи се од машки и еден од женски пол. Во однос на возраста, по две лице припаѓа на возрасната група од 20-29, 30-39 и 40-49 години, едно лице припаѓа на возрасната група од 50-59 години. (Табела 3 во Прилог)

Согласно постоечката евиденција на пријавени случаи (заклучно со 31.07.2024), кумулативниот број на лица регистрирани со ХИВ/СИДА во Р. Северна Македонија, за периодот 1987–2024, изнесува 674, и тоа:

- 128 лица починале,
- 546 лица живеат со ХИВ/СИДА.

ВАКЦИНО-ПРЕВЕНТАБИЛНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во однос на вакцино-превентабилните болести, во месец јули, 2024 регистрирани се 140 случаи со инциденца од 7,6/100.000 жители. (Табела 2 во Прилог)

Во вкупниот број на пријавените случаи на вакцино-превентабилни болести, **95,7% се случаи на голема кашлица (n=134)**, како резултат на тековната епидемија на територијата на град Скопје, Куманово и Тетово.

Подетални неделни информации, за состојбата со голема кашлица во државата, се достапни на веб-страницата на ИЈЗ - <https://www.iph.mk/>.

Во групата на вакцино-превентабилни заболувања, регистрирани се и 4 случаи на вирусен хепатитис Б. Сите заболени според возраста не подлежат на имунизација (согласно Календарот за задолжителна имунизација на РСМ) и не се вакцинирани против Хепатит Б. Дијагнозата е лабораториски потврдена.

Во оваа група на заболувања, регистрирани се и 2 случаи на заразни заушки кај деца на возраст од 8 односно 9 години, вакцинирани со една доза на МРП односно пропуштени за вакцинација со втора доза на МРП вакцина (втората доза на МРП вакцина се дава на возраст од 6 години, согласно Календарот за задолжителна имунизација на РСМ). Дијагнозата е лабораториски потврдена.

СОСТОЈБА СО COVID-19 ВО Р.С. МАКЕДОНИЈА

Во Р. Северна Македонија во текот на месец јули, пријавени се вкупно 250 случаи на COVID-19 (I=13,6/100.000).

Во однос на претходниот месец јуни 2024 (n=25), се регистрира десеткратно зголемување на бројот на пријавени од КОВИД-19, како и во однос на месец јули 2023 (n=23).

Од заболените во јули 2024, најголем број (n=148) се пријавени од Скопје, а највисока инциденца (43,0/100.000) се регистрира во Кавадарци.

Во текот на месецот регистрирано е едно починато лице асоцирано со КОВИД-19.

Најголем број на заболени (n=74; 29,6%) се регистрирани од возрасната група над 60 години и кај деца од 0-9 години (n=45; 18,0%). Во групата од 30-39 години регистрирани се 38 лица, во групата од 40-49 години има 35 заболени, од 50-59 има 26 заболени, а најмал број на заболени се пријавени во групата 20-29 години и 10-19 години, 22 односно 10 заболени, соодветно.

Во лабораториите во кои се спроведува молекуларно и антигенско тестирање за присуство на SARS-CoV-2, во текот на месец јули, се тестирани вкупно 906 материјали со повеќе од двојно зголемување на бројот на тестирани во однос на минатиот месец (n=409).

Од почетокот на пандемијата, заклучно со 31.07.2024, пријавени се вкупно 350.875 потврдени случаи на КОВИД-19 ($I=19.103,4/100.000$) и 9.992 смртни случаи ($Mt= 544,0/100.000$; $CFR=2,8\%$).

ЕПИДЕМИИ

Во текот на месец јули, до Институтот за јавно здравје се пристигнати три пријави за епидемија на заразна болест.

ЦЈЗ Тетово пријави епидемија на голема кашлица на 02.07.2024 на својата територија со 39 заболени лица. Епидемиолошката служба при ЦЈЗ Тетово спроведува активности и мерки согласно препораките дадени во Упатството за следење на голема кашлица и постапување при појава на епидемија.

На 10.07.2024, **ЦЈЗ Скопје пријави епидемија на салмонелоза** на територијата на град Скопје. Епидемијата е пријавена со 15 заболени лица, од кои 7 биле хоспитализирани на КИБФС со Дг: Salmonellosis enteritidis Gr.D. Сите заболени консумирале храна подготвена во ист објект во Скопје.

ЦЈЗ Скопје во соработка со АХВ и ДСЗИ изврши санитарно-хигиенски и епидемиолошки увид во угостителскиот објект во кој била подготвувана храната. Земени се материјали за микробиолошка анализа: од мостри храна, брисеви од работни површини и испироци од раце на вработените.

Од страна ЦЈЗ Скопје предложени се соодветни санитарно-хигиенски и против епидемиски мерки, како и редовно и континуирано одржување на хигиена во објектот, соодветна манипулација и чување на прехранбените производи. Објектот беше затворен до добивање на негативни резултати од земените материјали.

Епидемијата е одјавена на 24.07.2024.

На 16.07.2024, **ЦЈЗ/ПЕ Гостивар пријави епидемија на алиментарна интоксикација**. Во епидемијата заболеле 9 лица, кои консумирале храна во ист угостителски објект во Гостивар.

При извршениот санитарно - хигиенски и епидемиолошки увид во објектот, од страна на ЦЈЗ/ПЕ Гостивар земени се мостри од затекнатата храна, брисеви од работни површини и брисеви од нос/грло од вработени лица. Од заболените се

земени примероци за копрокултура и брисеви од повратените маси. Во брис од нос на вработен и од повратените маси е изолиран Staphylococcus aureus, а брис земен од работна површина не одговарал на прописите за микробиолошка безбедност.

Кујната прекинала со работа до добивање на негативни контролни брисеви.

Спроведено е механичко чистење на површини и работните површини и вонредна дезинфекција. Направени се вонредни санитарно-хигиенски прегледи на вработените. Дадени се препораки за правилно чување на храната и за засилени санитарно-хигиенски мерки.

Епидемијата е одјавена на 31.07.2024.

ЛАБОРАТОРИСКИ ИЗОЛИРАНИ ИЛИ НА ДРУГ НАЧИН ДОКАЖАНИ ПРИЧИНТЕЛИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА И РЕЗИСТЕНЦИЈА НА АНТИБИОТИЦИ

Во текот на јули, 2024 година во ИЈЗ се пристигнати 1.380 Пријави за изолиран-доказан причинител на заразна болест и резистенција на антибиотици. (Табела 4 во прилог)

Пријави се добиени од микробиолошките лаборатории од териториите на 10-те ЦЈЗ/ПЕ. Најголем број пристигнати пријави се од лабораториите кои се наоѓаат на територијата на ЦЈЗ Скопје ($n=934$; $67,7\%$). (Табела 4 во Прилог)

Најчесто пријавувани причинители во месец јули се: *Mycoplasma pneumoniae* (141; 16,2%), *MRSA* ($n=123$; 15,9%) и *Bordetella pertussis* ($n=93$; 10,9%),.

Во однос на пријавите за резистенција на антибиотици, покрај *MRSA*, листа на резистенција е добиена за: *Salmonella enteritidis*, *Acinetobacter baumannii*, *Klebsiella pneumoniae*, *Klebsiella pneumoniae ESBL*, *Escherichia coli ESBL*, *Enterococcus spp.* *VRE* и *Pseudomonas Aeruginosa*.

Во однос на лабораториите кои пријавуваат резистенција, пријави се добиени од микробиолошки лаборатории на територијата на пет ЦЈЗ (Скопје, Битола, Куманово, Кочани и Струмица).

СМРТНИ СЛУЧАИ

Во текот на месец јули, не се пријавени смртни случаи од акутно заразно заболување (не сметајќи ги COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ).

БОЛЕСТИ КОИ СЕ РЕГИСТРИРААТ КАЈ СТРАНСКИ ДРЖАВЈАНИ

Во текот на месец јули, регистрирани се 7 случаи на ентероколитиси, 5 случаи на салмонелози, 3 случаи на алиментарни интоксикации и по еден случај на овчи сипаници и голема кашлица кај лица од Косово, Швајцарија, Турција, Србија, Швајцарија, Италија, Холандија, Словенија, Германија и Норвешка кои привремено престојувале во РС Македонија.

***Оддел за епидемиологија на заразни заболувања
Институт за јавно здравје на РСМ***